

ศาสนาอิสลาม

ไม่มีอะไรที่ศาสนาอิสลามจะให้ความสำคัญ
มากเท่ากับสันติภาพ ศาสนาอิสลามถือว่าสันติภาพ
เป็นของพระเจ้า และการผูกพันเข้าใกล้ชิดกับพระเจ้า
นำสันติภาพมาสู่มนุษย์ ผู้ที่เอาตัวเองออกห่างจาก
พระเจ้าจะไม่มีสันติภาพเหลืออยู่

การทักทาย (หรือการกล่าวสละม) ของชาวมุสลิม อัสสะลามุอะลัยกุม หรือ “ขอให้สันติภาพของพระเจ้าจงอยู่กับท่าน” เป็นการเตือนชาวมุสลิมให้นึกถึงพระเจ้าและสันติภาพตลอดเวลา

ศาสนาอิสลามถือว่าสันติภาพและทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งจิตใจร่างกายของมนุษย์และสรรพสิ่งในธรรมชาติเป็นของพระเจ้า ที่ได้ทรงมอบให้มนุษย์ใช้และดูแลปกป้องรักษา มนุษย์แต่ละคนจึงมีหน้าที่หลายประการ เช่น หน้าที่ในการผดุงรักษาสันติภาพ หน้าที่ต่อผู้อื่น หน้าที่ต่อครอบครัว หน้าที่ต่อชุมชนและมนุษยชาติ และหน้าที่ต่อสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ หน้าที่และความรับผิดชอบเหล่านี้เป็นกฎหมายแห่งพระเจ้าที่ชาวมุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามโดยตลอด

ศาสนาอิสลามตระหนักถึงนิสัยก้าวร้าวและความสามารถทางการทำลายของมนุษย์ ที่แสดงให้เห็นในรูปแบบของความรุนแรงประเภทต่างๆ ตั้งแต่การใช้วาจาทำร้ายจิตใจผู้อื่นไปจนถึงการใช้กำลัง หรืออาวุธแก้ไขปัญหา และข้อขัดแย้งต่างๆ ดังนั้นศาสนาอิสลามจึงสอนไม่ให้ปล่อยจิตใจเราอยู่ห่างจากพระเจ้า เพื่อจะได้รับความรักความเมตตาจากพระเจ้า จะได้มีจิตใจใฝ่สันติ ไม่คิดร้ายต่อผู้ใด แม้แต่เพียงคิดอยู่ในใจที่จะทำร้ายผู้อื่นเท่านั้น ศาสนาอิสลามก็ถือว่าเป็นบาปแล้ว

พระศาสดามุฮัมมัดสอนว่า ถ้าหากคนสองคนต่อสู้กันและคนหนึ่งถูกฆ่าตาย คนทั้งสองจะตกนรก เมื่อเห็นสาวกมีสีหน้าฉงนเพราะเข้าใจแต่เพียงว่า คนที่ทำลายชีวิตผู้อื่นจะต้องตกนรก แต่ไม่เข้าใจว่า ทำไมคนที่ถูกฆ่าตายจึงต้องลงนรกด้วย พระศาสดาจึงอธิบายว่า การที่เป็นเช่นนั้น เพราะคนที่ถูกฆ่าตายมีความคิดที่จะฆ่าอีกฝ่ายหนึ่งอยู่ในใจอยู่แล้ว

ความคิดหรือความต้องการที่จะทำร้ายผู้อื่น แม้จะยังไม่มีการกระทำตามมา ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายไม่ต่างอะไรกับการทำความชั่วซ้ำ

คำสอนนี้ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ ไม่สนับสนุนการใช้ความรุนแรง อัลกุรอานเน้นเสมอว่าพระเจ้าไม่โปรดคนก้าวร้าวหรือคนที่นิยมความรุนแรง พระศาสดาได้แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ที่เกลียดชังหรือมุ่งร้ายเรา

ในสมัยนั้นศัตรูของพระศาสดาอยู่ในเมืองเมกกะ ศัตรูเหล่านี้เคยกลั่นแกล้ง และทำร้ายพระศาสดาด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการวางแผนทำลายชีวิตพระองค์มาก่อน และเคยทำทารุณกรรมแก่ผู้นับถือศาสนาอิสลาม แต่ถึงแม้จะเกลียดชังพระศาสดามากเพียงใด ศัตรูเหล่านั้นก็หันมาขอความช่วยเหลือจากพระศาสดาเมื่อเผชิญ

กับความอดอยากที่เกิดจากความแห้งแล้งและการขาดแคลนอาหาร เพื่อนของพระศาสดาบางคนแนะนำไม่ให้พระศาสดาให้ความช่วยเหลือดังกล่าว และปล่อยคนเหล่านั้นให้ออดอยากจนตายไปเอง

พระศาสดาทราบดีว่า คนเหล่านี้เป็นคนชั่วที่เคยทำร้ายพระองค์มาแล้วหลายครั้งในเมืองเมกกะ และจะไม่หยุดยั้งที่จะทำร้ายพระองค์และญาติมิตรของพระองค์ต่อไป แต่พระศาสดาไม่มีความมุ่งร้ายต่อคนเหล่านั้นเลย ถือว่าการช่วยเหลือคนที่ยากลำบากให้มีชีวิตรอดอยู่ได้ และการป้องกัน/ช่วยเหลือไม่ให้มีภัยอันตรายเกิดขึ้นแก่เพื่อนมนุษย์ ไม่ว่าจะ เป็นภัยธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ด้วยกัน เป็นหน้าที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

ดังนั้น พระองค์จึงช่วยเหลือคนเหล่านั้นให้รอดจากการอดตาย โดยไม่คำนึงว่าการช่วยเหลือดังกล่าวจะมีผลเสียหายต่อพระองค์มากน้อยเพียงใด

โดยเหตุที่สันติภาพมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อมนุษยชาติ ศาสนาอิสลามจึงไม่ยอมรับการแบ่งแยกคนออกจากกันตามเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ เพราะถือว่าการแบ่งแยกเช่นนั้นจะทำให้มนุษย์ไม่มีความรู้สึกผูกพันกัน ซึ่งอาจนำไปสู่สงครามได้ง่าย พระศาสดาต้องการใช้ศาสนาเป็นสายใยเชื่อมโยงคนเข้าด้วยกันให้เป็น

เอกภาพของมวลมนุษย์ ดังนั้น จึงมุ่งเผยแผ่ศาสนาอิสลามไปยังเผ่าต่างๆ ในดินแดนอาระเบีย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาสันติภาพให้มิอยู่ต่อไปด้วยการพยายามสร้างภราดรภาพให้เกิดขึ้นในบรรดาเผ่าที่กรบทั้งหลาย

ในการเผยแผ่นี้ พระศาสดาไม่ได้บังคับชาวอิว หรือชาวคริสต์ยืนให้มายึดถือศาสนาอิสลามแทนศาสนาของตน อัลกุรอานห้ามการใช้กำลังบังคับคนให้นับถือศาสนาอิสลามอย่างเด็ดขาด เพราะถือว่าความเชื่อทางศาสนาจะต้องเกิดขึ้นในสวนลึกของหัวใจมากกว่าอย่างอื่น

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ ไม่ได้สนับสนุนหรือส่งเสริมสงครามเช่นที่เข้าใจผิดกัน คำว่า อิสลาม ในภาษาอาหรับ แปลว่า การยอมสยบ หรือการภักดีต่อพระเจ้า ซึ่งหมายถึง พระอัลเลาะห์ ผู้ทรงเมตตากรุณาอย่างล้นเหลือต่อมวลมนุษย์ที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมา และทรงส่งพระศาสดาเป็นศาสนทูต (รَسُول) นำคัมภีร์อัลกุรอานมาเผยแผ่ เพื่อสอนมนุษย์ให้รู้จักพระองค์ และปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ (หรือศาสนบัญญัติ) เพื่อความสุขในโลกนี้และในโลกหน้า

ศาสนาอิสลามเกิดขึ้นในดินแดนที่มีการบรรพชาฆ่าฟันเสมอชนเผ่าต่างๆ ในดินแดนอาระเบียเป็นเผ่าที่กรบ นิยมสงครามและการใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหาการขัดแย้งระหว่างเผ่า การเผยแผ่

ศาสนาอิสลามของพระศาสดา มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในดินแดนนี้ ให้ชนเผ่านักรบวางอาวุธ และหันมาใช้วิธีการทูตแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ สำหรับตัวพระศาสดาเองเป็นผู้มีจิตใจอ่อนโยน รักสงบ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนทุกคน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในระยะแรกตอนที่พระศาสดาอยู่ในเมืองเมกกะ ถูกกลั่นแกล้งและถูกทำร้ายจากศัตรูที่ทำทารุณกรรมแก่ญาติมิตรของพระองค์และผู้นับถือศาสนาอิสลาม แต่ไม่ว่าจะถูกกลั่นแกล้งหรือถูกทำร้ายมากเพียงใด พระศาสดาก็ตั้งมั่นอยู่ในความสุภาพอดทนอดกลั้นตลอดเวลา ไม่ต้องการใช้ความรุนแรง

การเป็นผู้ใฝ่สันติของพระศาสดา แสดงให้เห็นอีกครั้งหนึ่งในเหตุการณ์ที่พระองค์มีปัญหาคัดแย้งกับหัวหน้าชาวยิวเผ่าหนึ่ง พระศาสดายินยอมให้มีผู้ไกล่เกลี่ยและยอมปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นั้น การแสวงหาผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรบราฆ่าฟันกันเพราะศาสนา หรือเพราะมีการขัดแย้งเกิดขึ้น จึงเป็นประเพณีนิยมในศาสนาอิสลามนับแต่นั้นมา

การทำสงครามกับผู้ไม่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์ของศาสนาอิสลามเท่านั้น ไม่ได้เป็นคำสอนสำคัญของศาสนาอิสลามเหมือนกับเรื่องสันติภาพ

ศาสนาอิสลามไม่ได้สอนให้เราทำลายชีวิตของผู้ใดเพียงเพราะผู้ไม่นับถือศาสนาอื่น การสู้รบระหว่างชาวมุสลิมกับศัตรูในเมืองเมกกะในสมัยที่พระศาสดายังมีชีวิตอยู่ เป็นการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเป็นสำคัญคือ เพื่อป้องกันชีวิตของชาวมุสลิมและศาสนาอิสลามไม่ให้ถูกทำลายโดยศัตรู และเพื่อให้ชาวมุสลิมสามารถปฏิบัติภารกิจทางศาสนาได้ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะฆ่าฟันชีวิตชาวเมกกะเป็นหลัก

ดังนั้น ในการทำสงครามดังกล่าว พระศาสดาจึงห้ามชาวมุสลิมไม่ให้ทำร้ายผู้บริสุทธิ์ สิ่งแวดล้อม และสาธารณูปโภคต่างๆ ในเมืองเมกกะ เพราะต้องการจำกัดภัยอันตรายจากสงครามที่จะมีต่อชาวเมกกะให้มีปริมาณน้อยที่สุด และเมื่อได้รับชัยชนะ พระศาสดาก็มิได้ทำการแก้แค้นชาวเมกกะแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม พระศาสดาอนุญาตให้ชาวยิวที่เคยเป็นศัตรูมาก่อนปฏิบัติภารกิจทางศาสนาตามประเพณีของตนได้

ในสมัยต่อมา เมื่อพระศาสดาเห็นว่า ศาสนาอิสลามตั้งมั่นเป็นปึกแผ่นพอสมควร และชาวมุสลิมปลอดภัยจากการตามไล่ล่าของศัตรู พระศาสดาจึงอุทิศชีวิตช่วงสุดท้ายให้กับงานที่ยิ่งใหญ่คือการเปลี่ยนดินแดนอาระเบียที่เต็มไปด้วยสงครามให้เป็นดินแดนแห่งความสงบสุข

พระศาสดาส่งเสริมและสนับสนุนทุกวิถีทางให้ชนเผ่าต่างๆ ที่นิยมสงครามเลิกใช้ความรุนแรงต่อกัน และให้อยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง

ได้สำเร็จ จนมีผลให้ดินแดนอาระเบียเป็นดินแดนสงบสุข อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อนในประวัติศาสตร์

(จีฮัด หรือที่เข้าใจกันว่าเป็นสงครามศาสนานั้น เป็นคำที่ใช้ครั้งแรกในสมัยพระเจ้าศาสดา ในสมัยนั้นการสู้รบระหว่างชาวมุสลิมกับชาวเมกกะที่ต่อต้านพระเจ้าศาสดา และการเผยแพร่ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นสงครามศาสนา เพราะเป็นการสู้รบโดยมีศาสนาเป็นสาเหตุสำคัญ

พระเจ้าศาสดากล่าวว่า ผู้ที่ต้องการทำลายศาสนาอิสลามเป็นศัตรูของพระเจ้า และนักรบชาวมุสลิมที่เสียชีวิตในการสู้รบนี้จะขึ้นสวรรค์ เพราะเป็นผู้เสียสละชีวิตให้แก่ศาสนา หลังจากสมัยของพระเจ้าศาสดา ศาสนาอิสลามแผ่ขยายไปทั่วดินแดนอาระเบีย และดินแดนต่างๆ ของทวีปยุโรป สงครามระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสเตียนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะทั้งสองฝ่ายต่างต้องการเผยแพร่ศาสนาของตนออกไปให้กว้างขวางที่สุด เพื่อสร้างชุมชนศาสนาให้มียู่ทั่วโลก สิ่งนี้เป็นสาเหตุหนึ่งของสงครามครูเสดที่ยาวนาน

ชาวมุสลิมถือว่าสงครามดังกล่าวเป็นสงครามศาสนา เพราะเป็นการทำสงครามเพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลามเป็นสำคัญ ไม่เป็นการเช่นฆ่าคนที่ไม่นับถือศาสนาอิสลาม หรือเป็นการปล้นสะดม ดังนั้น เมื่อกองทัพมุสลิมชนะสงครามที่ไหน เช่น ในสเปน ผู้นำมุสลิมจึงไม่กดขี่ชาวคริสเตียนหรือชาวยิว แต่ยอมให้ศาสนิกชน

เหล่านั้นปฏิบัติภารกิจทางศาสนาของตนได้เช่นเดิม นอกจากนั้นยังช่วยทำนุบำรุงสร้างความเจริญรุ่งเรือง และความผาสุกให้เกิดขึ้นในประเทศสเปนที่ยึดครองด้วย ในทำนองเดียวกัน เมื่อกองทัพมุสลิมยึดเมืองต่างๆ ในประเทศอินเดียได้ ผู้นำมุสลิมก็สร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในเมืองเหล่านั้น ด้วยการจัดตั้งระบบการปกครองที่ยุติธรรมขึ้นมา ทำให้ชาวพุทธและชาวฮินดูได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับชาวมุสลิมได้ด้วยสันติสุข

ด้วยเหตุนี้ เมื่อพูดถึงจีฮัดในศาสนาอิสลาม เราจึงควรเข้าใจความหมายของคำนี้ในบริบทต่างๆ ที่มีในอัลกุรอาน ไม่ควรศึกษาแต่เพียงคำสอนในบริบทที่เกี่ยวกับสงครามเท่านั้น เราต้องไม่ลืมว่า ศาสนาอิสลามเกิดขึ้นในดินแดนที่ไม่สงบ มีการต่อสู้กันด้วยอาวุธเสมอ ดังนั้น คัมภีร์อัลกุรอาน จึงมีคำสอนเกี่ยวกับสงครามอยู่ด้วย คำสอนบางส่วนดูเหมือนจะส่งเสริมให้ชาวมุสลิมฆ่าฟันศัตรู ในขณะที่คำสอนอีกหลายข้อสนับสนุนสันติภาพ และแนะนำให้ชาวมุสลิมเลิกทำสงครามทันทีที่ศัตรูเลิกคุกคาม และเรียกร้องสันติภาพ

การเลือกศึกษาคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอานบางบริบทเท่านั้น อาจทำให้เข้าใจผิดได้ว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่สนับสนุนสงครามแต่อย่างเดียว และชาวมุสลิมเป็นคนใจคับแคบ กระจายสงคราม

การที่ชาวมุสลิมบางกลุ่มเลือกคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน ที่ดูเหมือนสนับสนุนความรุนแรงมาสนับสนุนลัทธิการเมืองที่นิยมความรุนแรงนั้น มีส่วนสำคัญให้เกิดความเข้าใจผิดนี้ ในความหมายดั้งเดิม จี้ฮัด เป็นการต่อสู้เพื่อเป้าหมายสูงสุด เช่น ต่อสู้เพื่อเอาชนะความชั่วร้ายในจิตใจ ต่อสู้เพื่อให้สังคมมีความยุติธรรม และ/หรือต่อสู้เพื่อเผยแพร่ศาสนาอิสลาม

ในบรรดาสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ พระศาสดาทือว่า จี้ฮัด ที่เป็นการต่อสู้กับศัตรูภายในเพื่อกำจัดความชั่วร้ายในจิตใจที่คิดขวางไม่ให้เราเข้าไปใกล้ชิดกับพระเจ้า มีความสำคัญหรือยิ่งใหญ่กว่า จี้ฮัด ที่เป็นการสู้รบกับศัตรูภายนอก

กฎหมายอิสลามซาเรียห์ แบ่ง จี้ฮัด ออกเป็น ๔ ประเภท ตามที่มาคือ ใจ ลิ้น ปากกา และอาวุธ (ดาบ)

จี้ฮัด ประเภทแรก เป็นการต่อสู้กับสิ่งไม่ดีในจิตใจคนแต่ละคน ที่ทำให้ผู้นั้นแยกตัวเองออกจากพระเจ้า เป็นผลให้เป็นคนดีอันไม่ปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์

ประเภทที่สองและที่สาม เป็นการต่อสู้โดยใช้การพูดและการเขียนเผยแพร่ศาสนาอิสลาม รวมทั้งแก้ไขสิ่งผิดให้ถูกและส่งเสริมความถูกต้องให้เกิดขึ้น

ส่วน จี้ฮัด ประเภทที่สี่ หมายถึง การทำสงครามกับคนนอกศาสนาที่เป็นศัตรูของศาสนาอิสลาม จี้ฮัด ประเภทหลังไม่ได้เป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ใด แต่เป็นหน้าที่ร่วมกันของชาวมุสลิม (หรืออุมมา) อัลกุรอานไม่ได้รวม จี้ฮัด ประเภทนี้เข้าเป็นหน้าที่ทางศาสนาของชาวมุสลิมเหมือนกับการละหมาดหรือการถือศีลอด

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า จี้ฮัด ในศาสนาอิสลามมีลักษณะสำคัญอยู่ ๒ อย่างคือ มีทั้งส่วนที่เป็นศาสนาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจภายในตัว และส่วนที่เป็นการใช้ความรุนแรงหรือสงครามต่อสู้กับศัตรูภายนอก

ส่วนแรกเป็นเรื่องส่วนตัวของคนแต่ละคน ส่วนที่สองเป็นเรื่องของชุมชน (อุมมา) จี้ฮัด ที่เป็นการสงครามกับคนต่างศาสนานั้น ไม่ใช่เป็นการสู้รบเหมือนในสงครามทั่วไป เพราะมีเงื่อนไขหลายประการคือ

- (๑) ผู้ประกาศสงครามมีอำนาจทางกฎหมาย เช่น รัฐบาล
- (๒) ไม่ฆ่าฟันพลเรือน เหยื่อสงคราม หรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสงคราม
- (๓) ไม่ใช่อาวุธที่ทำให้ศัตรูสิ้นชีวิตด้วยความทุกข์ทรมาน
- (๔) ไม่ทำลายเมือง/ดินแดนของศัตรูที่แพ้สงคราม รวมทั้งไม่

ฆ่าคนพื้นเมือง สัตว์เลี้ยง และไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
ของเมือง/ดินแดนนั้นเสื่อมโทรม

(๕) ไม่ข่มขืนหญิงที่เป็นเชลย เจื่อนไซต่างๆ เหล่านี้มีขึ้นเพื่อให้
จีฮัดมีลักษณะแตกต่างจากสงครามทั่วไปที่สร้างความหายนะ
อย่างใหญ่หลวงให้แก่คู่อริและสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นสงครามที่
อยู่นอกกรอบจริยธรรม

นักวิชาการศาสนาอิสลามปัจจุบันมีความเห็นแตกต่างกัน
ในเรื่องจีฮัด บางคนไม่เห็นด้วยกับการที่ชาวมุสลิมจะถือว่าการทำ
สงครามกับคนไม่นับถือศาสนาอิสลามเป็นภารกิจทางศาสนาของ
ชาวมุสลิมทุกคน เพราะจะทำให้ศาสนาอิสลามเล็กเป็นศาสนาแห่ง
สันติภาพเช่นที่เคยเป็นมาแต่ดั้งเดิม

จีฮัดที่ชาวมุสลิมควรทำตลอดเวลา คือ การทำสงครามกับ
ศัตรูภายในเพื่อให้จิตวิญญาณของตนบริสุทธิ์ การชนะศัตรูภายในที่
กีดกันไม่ให้จิตวิญญาณได้อยู่ใกล้ชิดพระเจ้า นั้น เป็นชัยชนะที่ยิ่ง
ใหญ่กว่าชัยชนะศัตรูภายนอก ดังที่พระศาสดากล่าวไว้ว่า สงคราม
ภายนอกที่ชาวมุสลิมควรสนใจคือ สงครามกับความยากจนและ
ความอยุติธรรม

ในกรณีการทำสงครามกับศัตรูเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยง
ไม่ได้ ชาวมุสลิมควรถือว่าสงครามนั้นเป็นสงครามทางโลก ไม่ใช่
สงครามศาสนาหรือสงครามศักดิ์สิทธิ์ เช่น ในสมัยพระศาสดา

เพราะไม่ได้เกิดจากความแตกต่างทางศาสนา การตามสังหารผู้ที่มี
ความเชื่อศาสนาแตกต่างกันเป็นเรื่องของอดีตไปแล้ว

การยอมรับความหลากหลายของความเชื่อศาสนาเป็น
ลักษณะสำคัญของสังคมปัจจุบัน นักวิชาการศาสนาอิสลามหลาย
คนไม่เห็นด้วยกับการตีความหมายคำสอนเรื่องจีฮัดในแนวทางที่
กล่าวมา นักวิชาการเหล่านี้ต้องการให้ชาวมุสลิมรักษาความคิด
เรื่องจีฮัดหรือสงครามศาสนาไว้ และถือว่าการทำสงครามศาสนา
เป็นหน้าที่ทางศาสนาของชาวมุสลิมทุกคน เพราะเชื่อว่าการกดขี่
ข่มเหง และการทำทารุณกรรมแก่ผู้ที่นับถือศาสนาอื่นยังคงมีอยู่ในรูป
แบบต่างๆ ในส่วนต่างๆ ของโลก ชาวมุสลิมจึงต้องมีหน้าที่เข้าร่วม
สงครามประเภทนี้ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อชาวมุสลิมได้รับการกดขี่
ข่มเหง ถูกทารุณ และถูกกีดกันไม่ให้ปฏิบัติภารกิจทางศาสนา
เท่านั้น

นอกจากนั้น ความจำเป็นที่จะให้คงความคิดเรื่องสงคราม
ศาสนาไว้ในความหมายของจีฮัด เป็นสิ่งที่ชาวมุสลิมสมัยใหม่หลาย
กลุ่มต้องการ เช่น กลุ่มมุสลิมอัลเคดา ของนายอุซามะห์ บิน ลาดิน
ที่เชื่อว่าจีฮัดภายนอกไม่ได้หมายถึง การทำสงครามกับผู้ไม่นับถือ
ศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่รวมถึงการต่อสู้กับประเทศจักรวรรดินิยม
หรืออารยธรรมตะวันตกที่คุกคามศาสนาอิสลามทั้งทางตรงและทาง
อ้อมด้วย โดยนัยนี้คนต่างศาสนาทุกคนที่ยึดถือค่านิยมของ
วัฒนธรรมตะวันตก จึงเป็นศัตรูของศาสนาอิสลาม

ชาวมุสลิมอีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่า จีฮัดหมายรวมถึงสงครามกับชาวมุสลิมด้วยกัน ที่ไม่ได้ดำเนินชีวิตตามคำสอนในศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด และทำตัวให้ตกต่ำราวกับตนไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม การกระทำเช่นนั้นนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาอิสลาม โดยนัยนี้จีฮัดจึงหมายถึงรวมถึงการต่อสู้ให้ศาสนาอิสลามบริสุทธิ์ และเพื่อทำให้สังคมมุสลิมเป็นชุมชนศาสนาอย่างแท้จริงตามคำสอนในศาสนาอิสลาม ชาวมุสลิมเหล่านี้นิยมใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือให้บรรลุอุดมการณ์ของตน นอกจากกลุ่มบินลาตินแล้ว กลุ่มอิสลามมิกจีฮัด ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีผู้กล่าวถึงมากเช่นกัน และเชื่อว่าเป็นกลุ่มที่ลอบสังหารฮาร์วีย์ ซาดัต อดีตประธานาธิบดีอียิปต์ ซึ่งเป็นผู้ลงนามในสัญญาสันติภาพระหว่างอาหรับกับอิสราเอล ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔

กลุ่มมุสลิมดังกล่าวเกิดขึ้นหลังสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นพวกต่อต้านลัทธิอาณานิคม และมีวัตถุประสงค์หลักเหมือนกัน คือ ต้องการให้ศาสนาอิสลามอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน และ ไม่ต้องการให้ชาวมุสลิมตกอยู่ใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ที่มีลักษณะตรงข้ามกับวัฒนธรรมของอิสลาม กลุ่มชาวมุสลิมเหล่านี้ต้องการสถาปนารัฐอิสลามขึ้นมาให้เป็นชุมชนมุสลิมที่เคร่งครัด และมีเอกลักษณ์ของตนเองอย่างแท้จริง

การที่อะยาโตนลลาห์โคไมนี ผู้นำทางจิตวิญญาณของชาวมุสลิมในอิหร่าน สามารถล้มล้างรัฐบาลทางโลกของพระเจ้าซาร์ และสร้างรัฐบาลอิสลามขึ้นมาแทนที่ได้นั้น ชาวมุสลิมที่เคร่งครัด

ศาสนาถือว่าเป็นตัวอย่างความสำเร็จของชาวมุสลิมในการต่อสู้กับวัฒนธรรมตะวันตก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเจตนารมณ์ของชาวมุสลิมกลุ่มต่างๆ ที่กล่าวมาจะเป็นเจตนารมณ์ที่ดี เช่น มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ชาวมุสลิมได้รับความยุติธรรมและเสรีภาพ และต้องการให้ชาวมุสลิมปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับที่เป็นชาวมุสลิม มีเอกลักษณ์ของตนเอง คือ ยึดมั่นในพระเจ้า และปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ด้วยความจริงใจและเป็นไปโดยสม่ำเสมอ พร้อมทั้งไม่ยอมตกอยู่ภายใต้วัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นวัตถุเหนือมนุษย์ แต่การนิยมใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทำให้ สภาพพจน์ของศาสนาอิสลามเปลี่ยนไป จากการเป็นศาสนาแห่งสันติภาพมาเป็นศาสนาแห่งความรุนแรง

เราอาจสรุปได้ว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสันติภาพมาแต่แรกเริ่ม คำสอนของศาสนาอิสลามเน้นความสำคัญของเสรีภาพ และหน้าที่ความรับผิดชอบของชาวมุสลิมที่จะปกป้องรักษาเสรีภาพไว้ เพราะถือว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่พระเจ้าทรงมอบให้ดูแลรักษา

ความคิดเรื่องจีฮัดหรือสงครามศาสนา มีมาตั้งแต่สมัยพระศาสดา ซึ่งเป็นสมัยที่ชาวมุสลิมจำเป็นต้องต่อสู้ป้องกันตนเองและ

ศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตาม พระศาสดาถือว่าการต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่ของชาวมุสลิมไม่ใช่การทำสงครามกับคนต่างศาสนา แต่เป็นการทำสงครามกับศัตรูภายในจิตใจที่ทำให้ชาวมุสลิมห่างเหินจากพระเจ้า

ในยุคที่ผู้ปกครองหรือกาหลิบเป็นนักรบ ศาสนาอิสลามแผ่ขยายไปทั่วดินแดนอาระเบีย และประเทศต่างๆ ในยุโรปและเอเชีย จิฮัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายชุมชนชาวมุสลิมให้กว้างใหญ่ไพศาล ในสมัยนั้นชาวมุสลิมถือว่าจิฮัดเป็นสงครามชอบธรรม เพราะเป็นการต่อสู้เพื่อคุ้มครองชาวมุสลิม และเพื่อเผยแผ่ศาสนาอิสลามให้เป็นรากฐานของการสร้างเอกภาพ และภราดรภาพในมวลมนุษยที่จะนำไปสู่สันติสุข

ดังนั้น จิฮัดจึงไม่ใช่สงครามธรรมดาที่มุ่งสร้างความหายนะให้แก่ศัตรู และดินแดนของศัตรูเป็นสำคัญ เพราะจิฮัดมีเงื่อนไขทางจริยธรรมอยู่ด้วย แต่ในปัจจุบันความแตกต่างทางศาสนาไม่ได้เป็นสาเหตุของสงครามอีกต่อไป นักวิชาการศาสนาอิสลามจึงมีปฏิกริยาต่อคำสอนเรื่องจิฮัดแตกต่างออกไป บางคนเชื่อว่าพระเจ้ามีพระประสงค์ที่จะให้มนุษย์แตกต่างกันเช่นเดียวกับที่ทรงสร้างร่างกายมนุษย์ให้มีอวัยวะแตกต่างกัน ดังนั้น จิฮัดที่เป็นการสู้รบกับคนต่างศาสนาจึงควรยกเลิกไป และมองดูว่าการยกเลิกความคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดีสำหรับศาสนาอิสลาม เพราะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการนำศาสนาไปใช้ทางการเมือง และนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาอิสลาม

ในกรณีที่มีสงครามเกิดขึ้นระหว่างชาวมุสลิม และผู้ไม่นับถือศาสนาอิสลาม ให้ถือว่าเป็นสงครามทางโลก ไม่ใช่สงครามศาสนาหรือสงครามศักดิ์สิทธิ์ สิ่งที่ชาวมุสลิมควรสนใจตลอดเวลา คือ จิฮัดทางจิตวิญญาณหรือการต่อสู้กับศัตรูภายใน เพื่อเอาชนะความชั่วร้ายที่มีอยู่ในจิตใจ จะได้มีความสัมพันธ์สนิทแน่นกับพระเจ้า

แต่นักวิชาการมุสลิมบางคนยังต้องการให้คงความคิดเรื่องสงครามศาสนาไว้สำหรับเรียกร้องให้ชาวมุสลิมร่วมมือกันปกป้องชาวมุสลิม ในกรณีที่ชุมชนมุสลิมในดินแดนต่างๆ ถูกกดขี่ข่มเหง ไม่ได้รับความยุติธรรม และไม่มีเสรีภาพในการปฏิบัติภารกิจทางศาสนา กลุ่มชาวมุสลิมที่เคร่งครัดศาสนาขยายความหมายของจิฮัดออกไปอีก โดยรวมการต่อสู้เพื่อสร้างสังคมมุสลิมให้เป็นสังคมอิสลามที่แท้จริงเข้าไว้ นอกจากนั้น ยังรวมการต่อสู้เพื่อยับยั้งลัทธิจักรวรรดินิยมในโลกตะวันตก และอารยธรรมของศาสนาอื่นไม่ให้มาทำลายอารยธรรมอิสลามด้วย

